

Παραβιάσεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου στὴ Δίκη τοῦ Χριστοῦ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ*

«*Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι
εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*»
(Γαλ. 6, 14)

1. Τὸ κλίμα πρὶν ἀπὸ τὴ δίκη τοῦ Χριστοῦ

Στὴν ἱστορική πορεία τῆς ἀνθρωπότητας ἔχουν γίνεαι πολλές δίκαι, ἔχουν ἐκτελεσθεῖ πολλές ποινὲς καὶ ἔχουν σταυρωθεῖ πολλοὶ ἄνθρωποι. Ὁ Σταυρὸς ὅμως σφράγισε τὴ σωτήρια πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, καθὼς καὶ ἡ Δίκη τοῦ Χριστοῦ, ὅπως θὰ τὴ δοῦμε στὶς μερικότερες πράξεις τῆς. Θὰ προσπαθῆσω μὲ τίς λιγοστὲς μου δυνάμεις νὰ ἐκθέσω τί ἀκριβῶς ἔγινε τότε στὴ Γεσθημανῆ, στὸ Μέγα Συνέδριο, στὸ Πραιτώριο, στὸν Βασιλέα Ἡρώδη, στὸν Γολγοθᾶ, στὸν Σταυρὸ καὶ τὴν Ἀνάστασι. Θὰ δοῦμε γιὰτί ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ διαφέρει ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους σταυροὺς τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀπὸ σύμβολο ἀτιμίας ἔγινε «*Τίμιον Ξύλον*» καὶ «*ὄπλον κατὰ τοῦ Διαβόλου*». «*Τρέμουν οἱ δαίμονες, ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πέθαναν στὸν σταυρὸ ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν τους, ὁ Χριστὸς ὅμως πέθανε γιὰ τίς ξένες ἁμαρτίες*», θὰ γράφει γιὰ τὸν Τίμιο Σταυρὸ ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων¹.

* Ὁ Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος εἶναι Εἰσαγγελέας Ἐφετῶν Ἀθηνῶν, Θεολόγος ΕΚ-ΠΑ καὶ Καθηγητὴς στὴν Ἐθνικὴ Σχολὴ Δικαστῶν καὶ τὴν Ἀστυνομικὴ Ἀκαδημία τῆς ΕΛ.ΑΣ.

1. ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, *Κατήχηση Φωτιζομένων*, ΙΓ', σελ. 353 «*Πολλοὶ σὲ ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη σταυρώθηκαν, ἀλλὰ κανένα δὲν τρέμουν οἱ δαίμονες. Τοῦ Χριστοῦ ὅμως, ποὺ σταυρώθηκε γιὰ μᾶς, καὶ μόνο τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ νὰ δοῦν, τρέμουν οἱ δαίμονες, ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πέθαναν στὸν σταυρὸ ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν τους, ὁ Χριστὸς ὅμως πέθανε γιὰ τίς ξένες ἁμαρτίες*».

Στὰ χρόνια της ρωμαϊκῆς ἐπικυριαρχίας στήν Ἰουδαία ἔγιναν ἀρκετές ἐπαναστάσεις ἐναντίον τῆς Ρώμης. Διαφθορά καὶ ἠθικὸς ξεπεσμὸς στὸ ὑπὸ κατοχὴ κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ἡρωδιανοί, Σαδδουκαῖοι, Φαρισαῖοι, οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραήλ ἐνπλάσσοντο στήν ἐξουσία μὲ τὸ ἀζημίωτο ἐναντι τοῦ Ρωμαίου κατακτητῆ. Οἱ Κριτὲς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶχαν χάσει τὴν ἔξωθεν καλὴ μαρτυρία καὶ ὀλόκληρο τὸ ἑβραϊκὸ ἔθνος βρισκόταν σὲ ξεπεσμό καὶ διαφθορά. Χαρακτηριστικότεροι ὄλων οἱ Φαρισαῖοι. Αὐτοί, κατὰ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Φλωρίνης Ἀὐγουστῖνο Καντιώτη², «*Τί ἔκαναν; Κάθονταν καὶ φιλοκοσκίνιζαν τὸν νόμο τοῦ Μωϋσέως καὶ λεπτολογοῦσαν γύρω ἀπὸ τις διατάξεις τῶν ραβίνων. Ἔτσι εἶχαν φτιάξει ἑκατοντάδες ἐντολές, ἓνα πλῆθος διατάξεις, ὀλόκληρο κατάλογο ἐντολῶν· 618 καὶ πλέον ἐντολές!*». Ἡ πολυνομία ὁμως καὶ οἱ ἀμέτρητες ἐντολές εἶχαν ἐπιφέρει σύγχυση, καταπίεση, φόβο καὶ προβλήματα στὸν λαό.

Τοὺς Ἑβραίους Ἄρχοντες Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους προβλημάτισαν τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὰ πάντοτε ἐπίκαιρα «Οὐαί!». Ἀφορμὴ νὰ ξεχειλίσει τὸ ποτήρι τοῦ μίσους καὶ τῆς ὀργῆς τους ὑπῆρξεν ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου. Αὐτὴ θορύβησε καὶ προβλημάτισε ἔντονα τὴν ἑβραϊκὴ ἑλίτι, γιατί πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐπίστευσαν στὸν Χριστό. Τὴν ἀνησυχητικὴ ἀγωνία τῶν Ἀρχόντων τοῦ Ἰσραήλ ἀποδίδει ἄριστα ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: «*Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον καὶ ἔλεγον. Τί ποιούμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος...*» (Ἰω. ια' 47-48. Συγκέντρωσαν τὸ Συνέδριο καὶ διελογίζοντο. Τί θὰ κάνομε; Αὐτὸς κάνει θαύματα. Ἄν πᾶμε ἔτσι, ὅλοι θὰ πιστέψουν σ' αὐτόν καὶ μετὰ ἐμεῖς θὰ χάσουμε τὴν ἐξουσία. Οἱ Ῥωμαῖοι θὰ μᾶς πάρουν καὶ τὸν τόπο καὶ τὸ ἔθνος). «*Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν*» (Ἰω. ιβ' 10-11). Ἐσκέπτοντο μάλιστα οἱ ἀρχιερεῖς νὰ σκοτώσουν τὸν ἀναστημένο Λάζαρο, πὸς ἦταν ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ πὸς τοὺς βροῦκε. Ἐξαιτίας του ἀπειλεῖται ἡ ἐξουσία τους! «*... Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας³, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυ-*

2. Ὁμιλία του τῆ Μ. Δευτέρα 1993 στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Φλωρίνης.

3. Ὁ Καϊάφας ἔμεινε πολλὰ χρόνια στὸ ἀξίωμά του, ἀπὸ τὸ 18 μ.Χ. μέχρι καὶ τὸ 36 μ.Χ., σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ὀριζόμενα στὸν Μωσαϊκὸ νόμο περὶ ἐπίσης θητείας τοῦ Ἀρχιε-

τοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ... ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται» (Ἰω. ια΄ 49-50). Μᾶς συμφέρει νὰ θανατώσουμε τὸν Ἰησοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ Λαοῦ καὶ γιὰ νὰ μὴ καθεῖ ὅλο τὸ ἔθνος. Κανεῖς ἀπὸ τὸ Συνέδριο δὲν ἀντιδρᾷ, κανεῖς δὲν ἐρωτᾷ, κανεῖς δὲν ἐρευνᾷ, γιὰτὶ συνήχθησαν καὶ γιὰτὶ νὰ τὸν φονεύσουν. Ὅταν διαχρονικὰ οἱ διεφθαρμένοι ἄρχοντες, σὲ ὅλα τὰ μῆκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, ἀντιλαμβάνονται ὅτι χάνουν τὴν ἐξουσία καὶ τὰ προνόμιά τους, διαπράττουν τὰ εἰδεχθέστερα τῶν ἐγκλημάτων. Πάντοτε ὁμως στὸ ὄνομα τῆς «εἰρήνης» καὶ γιὰ «τὸ καλὸ τοῦ Λαοῦ». Αὐτὸ εἶπαν καὶ τώρα οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι. Γιὰ νὰ μὴν μᾶς πάρουν τὸν τόπο οἱ Ρωμαῖοι καὶ τὸν λαὸ μαζί τους πρέπει νὰ σταυρώσουμε τὸν Χριστό. Δὲν τοὺς ἐνδιέφερε ὁμως ὁ λαός, ἀλλὰ ἡ δικὴ τους ἐξουσία καὶ τὰ προνόμια! Ὁ λαὸς οὕτως ἢ ἄλλως ἦτο ὑπόδουλος στοὺς Ρωμαῖους καὶ οἱ κατακτητὲς δὲν ἐνδιέφεροντο γιὰ τοὺς Ἑβραίους Ἄρχοντες, ἀρκεῖ νὰ μὴν εἶχαν ἀνυπακοὴς καὶ ἐπαναστάσεις! Γι' αὐτὴ τους τὴ συμπεριφορὰ προεχόντως ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀνόμασε: «ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν! πῶς φύγτε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης;» (Ματθ. κγ΄ 33).

2. Ἡ σύλληψη τοῦ Ἰησοῦ

Εἶναι βράδυ καὶ ὁ Χριστὸς πῆγε μαζί μὲ τοὺς μαθητὲς του στὸ Ὄρος τῶν ἐλαιῶν καί, ὅπως συνήθιζε, μπαίνει σ' ἓναν κῆπο «πέραν τοῦ χειμάρου τῶν κέδρων» (Ἰωάν. ιβ΄ 1), κοντὰ στὴ Γεθσημανῆ, καὶ ἐκεῖ «ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσπύξατο» (Λουκ. κβ΄ 39-46). Στάθηκε μακριὰ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του, ὅσο μία πετριὰ. Ἐκεῖ «ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσπύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα ...» (Μάρκ. ιδ΄ 32-42). Μαζί του πῆρε μόνο τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη, τοὺς υἱοὺς Ζεβεδαίου, «καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσπύχετο, ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν» (Λουκ. 22,44). Ο ἰδρώτας πότιζε τὴ γῆ σὰν στα-

γέα τοῦ Μεγάλου Συμβουλίου, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν ἀπὸ τοὺς πῖο «ἀφοσιωμένους» συνεργάτες τῶν Ρωμαίων καὶ ἐξυπηρετοῦσε ἀποκλειστικὰ τὰ συμφέροντά τους. Τὸ πραγματικὸ τοῦ ὄνομα ἦταν Ἰωσήφ, ἐνῶ τὸ ὄνομα Καϊάφας ἦταν ὑποκοριστικὸ καὶ ἐρμηνευόταν, κατὰ μία ἀποψη, ὡς «ὁ ὑποτάσσει» καὶ κατ' ἄλλη ὡς «ὁ βράχος».

γόνες αἵματος· «χαρὰ στό χόρτο πῶλαχε νά πιεῖ σέ τέτοια βρύση», γιὰ νά θυμηθοῦμε τὸν ποιητὴ Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη⁴. Βασικὸ αἶτημα τῆς προσευχῆς του: «...τήρησον αὐτοὺς Πάτερ ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς... Οὐς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας...». Φύλαξέ τους νὰ εἶναι ἕνα ὅπως ἐμεῖς. Ποιούς νὰ φυλάξει ἀλήθεια; Τοὺς μελοντικούς σταυρωτές Του, αὐτοὺς ποὺ ψώμισε στὴν ἔρημο καὶ γιὰ χάρη τους ἔσχισε τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα στὰ δύο καὶ τώρα τὸν δικάζουν!

Στὸν ἴδιο χρόνο οἱ μαθηταὶ κοιμοῦνται καὶ μὲ παράπονο ὁ Ἰησοῦς τοὺς ξυπνᾷ: «οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; ... καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· Ἴδου ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε ἄγομεν ἰδὸν ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με» (Ματθ. κσ' 36-46). Δὲν ἀντέξατε νὰ μείνετε μαζί μου μιὰ ὥρα ξύπνιοι; Ἔφθασε ἡ ὥρα! Καὶ ὄντως εἶχε ἤδη φθάσει ὁ προδότης τῶν αἰώνων, ὁ Ἰούδας, μὲ στρατιῶτες τοῦ Συνεδρίου καὶ ὄχλο, «μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων» (Ματθ. κσ' 47) καὶ μὲ φίλημα παρέδωσε τὸν Ἰησοῦν. Οἱ στρατιῶτες συνέλαβαν τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν προσήγαγαν στὸν Ἄννα, τὸν Ἀρχιερέα. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ ἀρχίζει τὸ Θεῖο δρᾶμα. Ὁ ἄνθρωπος «ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκεν, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς» διαβάζομε στὸν 48ο ψαλμό, στὸν στίχ. 13. Πλασμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔνοιωσε τὴν τιμὴ τῆς δημιουργίας του. Ἔγινε ὅ,τι καὶ τὰ κτήνη, ποὺ στεροῦνται λογικοῦ· ἔγινε ἕνα μ' αὐτά. Δέσμευσε τὸν Πλάστη καὶ Δημιουργό του καὶ ἐτοιμάζεται νὰ τὸν δικάσει!

3. Τὰ πρόσωπα καὶ ἡ ἔναρξη τῆς Δίκης

Γιὰ νὰ δοῦμε ὅμως, τί ἔγινε σ' αὐτὴ τὴ δίκη; Ἐτηρήθη ὁ Μωσαϊκὸς νόμος καὶ τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο, ποὺ ἦταν τὸ δίκαιο κατοχῆς; Ἐφρημόσθη ἡ Δι-

4. «Ἔσκυψ' ὁ Διάκος ὡς τὴ γῆ, ἔσφιξε μὲ τὰ χεῖλη
Κ' ἐφίλπισε γλυκά - γλυκά τὸ πατρικὸ τοῦ χώμα
Ἔβραζε μέσα του ἡ καρδιά καὶ στὰ ματόκλαδά του
Καθάριο φωτοστόλιστο, ξεφύτρωσ' ἕνα δάκρυ
Χαρὰ στό χόρτο πῶλαχε νά πιεῖ σέ τέτοια βρύση!»

ΑΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣ - ΑΣΤΡΑΠΟΓΙΑΝΝΟΣ,
Ἰπὸ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ (1867)

κονομία, δηλ. οί κανόνες διεξαγωγῆς δίκης, τῶν Ἑβραϊκῶν καὶ τῶν Ρωμαϊκῶν Δικαστηρίων; Τί ρόλο ἔπαιξε τὸ κάθε φυσικὸ πρόσωπο ἢ συλλογικὸ δικαστικὸ ὄργανο σ' αὐτὴ τὴ δίκη;

α. Ὁ ῥ' Ἄννας ἦτο τέως Ἀρχιερέας καὶ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, τοῦ Ἀρχιερέα. Σ' αὐτὸν προσήχθη μετὰ ἀπὸ τὴ σύλληψή του ὁ Ἰησοῦς. Ἡ προσαγωγή αὐτὴ ἀποτελεῖ εὐθεῖα παραβίαση τῆς δικονομικῆς ταξέως καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ συλληφθέντος. Ὁ Χριστὸς δὲν προσήχθη στὸ Δικαστήριον, ὅπως θὰ ἔπρεπε, ἀλλὰ πρῶτα στὸν Ἀρχιερέα ῥ' Ἄννα καὶ ἐν συνεχείᾳ στὸν Ἀρχιερέα Καϊάφα.

β. Τὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο, πρόδρομος τοῦ σημερινοῦ δικαίου, ἐλάχιστα ὑστεροῦσε ἀπὸ τὶς σημερινὲς βασικὲς ἀρχές τοῦ ποινικοῦ δικαίου. Τὸ Μωσαϊκὸ ἐβραϊκὸ δίκαιο ἀπὸ τὴν ἄλλη ἦτο καὶ εἶναι ἱεροκρατικόν. Εἶχε βάση τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο καὶ ἐφηρομόζετο ἀπὸ τὰ πολυμελῆ ἐβραϊκὰ δικαστήρια, ἂν καὶ παραποιημένο ἐν πολλοῖς ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους Ραββίνους. Τὸ σύνολο σχεδὸν αὐτῶν τῶν κανόνων τὸ βρίσκουμε κυρίως στὰ βιβλία *Δευτερονόμιον* καὶ *Λευιτικόν* τῆς Π. Διαθήκης.

γ. Τὸ Ἀνώτατο Ἑβραϊκὸ Δικαστήριον τῶν Ἰουδαίων ἦτο τὸ Μέγα Συνέδριον. Εἶχε ὅλες τὶς ἐξουσίες γιὰ τοὺς Ἑβραίους πολῖτες καὶ εἶχε τὴν ἔδρα του στὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀποτελεῖτο ἀπὸ 70 καὶ κατ' ἄλλους ἀπὸ 120 μέλη. Προεδρευέτο ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, ἀνώτατο πνευματικὸ καὶ διοικητικὸ ἀρχηγὸ τοῦ Ἰσραήλ. Εἶχε στίς διαταγές του τὴν «κουστωδία», ἐθνικὴ ἀστυνομικὴ δύναμη, μὲ στρατιωτικὴ δομὴ καὶ ὑφῆ. Οἱ ποινὲς ποὺ ἐπέβαλε, καὶ δὴ οἱ θανατικὲς καταδίκες, ἔπρεπε νὰ ἐπικυρωθοῦν ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ ἐξουσία⁵. Ἡ θανατικὴ ποινὴ προεβλέπετο γιὰ ἀρκετὰ ἀδικήματα (πορνεία, μοιχεία, ἀνυπακοὴ υἱοῦ στοὺς γονεῖς), ἀλλὰ σπανίως ἐπεβάλλετο.

δ. Ἡ ἐκτέλεση τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐγένετο μὲ διάφορους τρόπους. Ὁ πλέον ἐξευτελιστικὸς καὶ βασανιστικὸς ἦτο ὁ σταυρικὸς θάνατος, ἐνῶ συνηθέστερος τρόπος θανάτωσης ἦτο λιθοβολισμὸς καὶ ὀλιγώτερον ἡ πυρά. Τὰ Ρωμαϊκὰ δικαστήρια ἐπέβαλον συχνὰ τὸν σταυρικὸ θάνατο, χωρὶς ἀναστολὲς καὶ ἐνδοιασμούς. Πλῆθος οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ἀντίπαλοι τῶν αὐτοκρατόρων, ποὺ σταυρώθηκαν στὴ Ρώμη. Ἡ Ἀππία ὁδός, ποὺ ὀδηγοῦσε στὴ Ρώμη, ἦτο ὁ συνήθης τόπος ὅπου τοποθετοῦσαν τοὺς ἐσταυρωμένους καταδίκους πρὸς παραδειγματισμό. Τὸ ἀποδίδει θαυμάσια ὁ σκηνοθέτης

5. Βλ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΠΠΑΝ, «*Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ*».

στήν ταινία «Σπάρτακος» πού ἀναφέρεται στοῦ κίνημα τῶν δούλων, μετὰ ἀπό τὴν καταστολὴ τοῦ ὁποῖου σταυρώθηκαν 6.000 δούλοι⁶.

4. Ἐπὶ τῆς διαδικασίας

a. Τὰ δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου

Τόσο στοῦ Ρωμαϊκοῦ, ὅσο καὶ στοῦ Ἑβραϊκοῦ δίκαιο, ὁ Κατηγορούμενος εἶχε τὰ ἀκόλουθα δικαιώματα:

α) νὰ μιλήσει, β) νὰ καλέσει μάρτυρες καὶ γ) νὰ τύχει καλῆς μεταχειρίσεως, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δίκης. Παράλληλα δ) μέχρι τὴν τελικὴ του καταδίκη, ἐθεωρεῖτο ἄθῳος. Κατὰ τὶς μαρτυρίες τῶν ἱστορικῶν συγγραφέων τῆς ἐποχῆς, γιὰ τὰ συμβαίνοντα στὴν ἀκροαματικὴ διαδικασία δὲν ἐτηροῦντο πρακτικά, ἀλλὰ γιὰ τὴν καταδίκη ἐξεδίετο γραπτὸ διάταγμα⁷. Σ' αὐτὸ κατεχωρίζοντο τὰ στοιχεῖα τοῦ κατηγορουμένου, ἡ κατηγορία, ἡ ἡμέρα πού δικάστηκε καὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Συνεδρίου. Διάταγμα καταδίκης τοῦ Χριστοῦ πάντως ἀπὸ τὸ Μέγα Συνέδριο, ἐξ ὅσων γνωρίζω, δὲν ἔχει βρεθεῖ. Ἔχει βρεθεῖ μόνο κείμενο τῆς ἐπικυρωτικῆς ἀποφάσεως τοῦ Πιλάτου γιὰ τὴ σταύρωση τοῦ Χριστοῦ, πού ζήτησαν οἱ Ἑβραῖοι⁸.

6. Ἡ τελευταία μάχη τῶν ἐπαναστατημένων ἔγινε στὴ Νότια Ἰταλία, στὴ Λουκανία, τὴν ἀνοιξη τοῦ 71 π.Χ., μὲ τὶς 35.000 ἐπαναστατημένων νὰ ἀντιμετωπίζουν σὲ ἀνοιχτὸ πεδίο τὶς ὀργανωμένες ρωμαϊκὲς λεγεῶνες. Οἱ δούλοι ἠπτήθηκαν, ὁ Σπάρτακος σκοτώθηκε στὴ μάχη, μὲ τοὺς 6.000 σκλάβους πού πιάστηκαν τελικὰ αἰχμάλωτοι νὰ σταυρώνονται κατὰ μῆκος τῆς Ἀππίας Ὁδοῦ (ἀπὸ τὸ Βορινθῆσιο «Μπρίντζι» ὡς τὴ Ρώμη!), «κοσμώντας» ἐπὶ ἄρκετὸ χρόνο τὴν Ἀππία Ὁδὸ γιὰ παραδειγματισμό.

7. ΚΟΝΤΟΓΟΝΗ, *Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία*, Β, 4.

8. Σὲ χειρόγραφο τῆς Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Σινᾶ, πού μνημονεύει καὶ ὁ Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης στοῦ περιποῦδαστο ἔργο του «Τὰ μετὰ τὴν Ἀλωσιν» (1453-1789), ἀναγράφεται ὅτι στὴν Ἀκυλγία τῆς Ἰταλίας βρέθηκε γραπτὸ κείμενο τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ ἡγεμόνα τῆς Ἱερουσαλὴμ Πιλάτου κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ κείμενο τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως εἰσέρχεται στοῦ οὐσιαστικὸ μέρος, πού «κρίνει καὶ καταψηφίζει» τὸν Χριστὸ «εἰς θάνατον». Τὸν χαρακτηρίζει ὡς ἐπαναστάτη, ταραχοποιό, «ἄνθρωπον σασιῶδη» ἐναντίον τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου καὶ ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορα Τιβερίου. Καθορίζει τὴ θανάτωσή Του διὰ σταυρώσεως μὲ καρφία. Δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ μὲ κατηγορίες κατὰ τοῦ Χριστοῦ ὅτι τάχα προκαλοῦσε ἐξέγερση ὄχλου, πολλῶν πλουσίων καὶ φτωχῶν στὴν Ἰουδαία καὶ κυρίως διότι ἐμφανιζόταν ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐπισημαίνει ἀκόμη ὡς τόλμημα τὴ θριαμβευτικὴ εἴσοδο καὶ ὑποδοχὴ Του στὰ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ πλῆθος λαοῦ, πού τὸν ἐπευφημεῖ ὡς ἄρχοντα νόμιμης ἐξουσίας. Δίνει ἐπίσης ἐν-

β. Οί δόλιες παραβιάσεις τῆς διαδικασίας

α) Σύμφωνα με τὴν ἑβραϊκὴ δικονομία δὲν ἐγίνετο προανάκριση καὶ δὲν ὑπῆρχε δημόσιος κατήγορος. Ἡ ἀπόφαση δὲν μπορούσε νὰ στηριχθεῖ στὴν ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μόνο στὶς μαρτυρίες. Σήμερα ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου γίνεται δεκτὴ ὡς ἀποδεικτικὸ μέσο, σύμφωνα με τὴν ἰσχύουσα ποινικὴ δικονομία (ἄρθρο 178 ἐδ. δ'). β) Ἡ δίκη ἔπρεπε νὰ διεξαχθεῖ ἡμέρα, με ἀνοικτὲς τὶς πόρτες, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι νύχτα καὶ χωρὶς ἀκροατήριον, ὅπως ἔγινε. Ἦρχιζε με τοὺς μάρτυρες ὑπερασπίσεως καὶ ἀκολουθοῦσαν τουλάχιστον δύο μάρτυρες κατηγορίας. Οἱ μάρτυρες ἔπρεπε νὰ δώσουν, χωριστὰ ὁ καθένας, συγκεκριμένη καὶ ταυτόσημη μαρτυρία, κρατώντας τὸ δεξὶ τους χέρι πάνω στὸ κεφάλι τοῦ κατηγορουμένου. Σὲ περίπτωσι μάλιστα θανατικῆς καταδίκης, ἔπρεπε νὰ συμμετέχουν στὴν ἐκτέλεση καὶ νὰ ρίξουν τὶς πρῶτες πέτρες, ἐὰν ἡ θανάτωσι ἐγίνετο με λιθοβολισμό. Νὰ ἀνάψουν τὴν πυρὰ ἂν ὁ καταδικασθεὶς θὰ ἐκαίετο κ.ο.κ. Ὑπενθυμίζουμε σχετικῶς τὸν μαρτυρικὸ θάνατον τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου με λιθοβολισμό, ἀλλὰ καὶ τὴ μοιχαλίδα, τὴν ὁποία πῆγαν στὸν Χριστὸ ἀποφασισμένοι νὰ τὴν λιθοβολήσουν, κατὰ τὸ Μωσαϊκὸ δίκαιο, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ τὸν παγιδεύσουν⁹. γ) Οἱ Δικαστὲς ἐπεβάλλετο καὶ ὄφειλαν νὰ εἶναι δίκαιοι, ἀμερόληπτοι, καὶ κάποιον ἀπ' αὐτοὺς νὰ ὑπερασπίζονται τὸν κατηγορούμενον. Στὰ γεγονότα τῆς δίκης καὶ τῆς σταυ-

τολὲς γιὰ τὴ ματίγισή Του καὶ τὸν ἐμπαιγμὸ Του, ὅπως νὰ τοῦ φορέσουν πορφύρα, νὰ τὸν στεφανώσουν με ἀκάνθινον στεφάνι καὶ τέλος νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸν Γολγοθᾶ πρὸς τὸν ὁποῖο θὰ πορευεταὶ κουβαλώντας ὁ ἴδιος τὸν Σταυρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου Του!

9. 18 Ἐὰν δέ τι νῆ υἱὸς ἀπειθῆς καὶ ἐρεθιστῆς, οὐκ ὑπακούων φωνῆν πατρὸς καὶ φωνῆν μητρός, καὶ παιδεύωσιν αὐτὸν καὶ μὴ εἰσακούῃ αὐτῶν, 19 καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἐξάξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν πύλιν τοῦ τόπου 20 καὶ ἐροῦσι τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως αὐτῶν· ὁ υἱὸς ἡμῶν οὗτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζει, οὐκ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἴνοφυλγει· 21 καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται. 22 Ἐὰν δὲ γέννηται ἐν τινὶ ἁμαρτία κρῖμα θανάτου καὶ ἀποθάνῃ καὶ κρεμάσπη αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, 23 οὐ κοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψετε αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· καὶ οὐ μὴ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ (Δευτ. 18-23). Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν βεβηλωθῆ τοῦ ἐκπορευέσθαι, τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτὴ βεβηλωθῆ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται (Ἐὰν θυγάτηρ ἱερέως μολυνθῆ ἐκτραπέισα εἰς πορνείαν καὶ κηλιδώσῃ ἔστι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς, θὰ καταδικάζεται τὸν διὰ πυρὸς θάνατον) (Λευ. 21, 9).

ρώσεως τοῦ Χριστοῦ ὅμως δὲν ἔγινε κάτι τέτοιο. Ὅλα «τά ᾽σκιαζε ἡ φοβέ-
ρα». Νόμος ὑπῆρξε ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Καϊάφα νὰ σταυρωθεῖ
ὁ Ἰησοῦς μὲ συνοπτικὲς διαδικασίες! Ὑποχειρίά του οἱ Δικαστές-μέλη τοῦ
Συνεδρίου, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτήρησαν τὸν Μωσαϊκὸ νόμο, ἀλλὰ φοβήθηκαν
τὴν ἔξουσία τοῦ Καϊάφα. Σταυρωτὲς πολλοί. Στὴν ὑπεράσπιση κανεῖς, μει-
οψηφία καμία. Μόνο ὁ Νικόδημος ὁ ἀπ' Ἀριμαθαίας, μετὰ ἀπὸ τὴ σταύ-
ρωση, «*τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ᾔτησάτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ*»
(*Μάρκ.* ιε΄ 43). δ) Σὲ περίπτωση θανατικῆς καταδίκης ὁ Μωσαϊκὸς νόμος
προέβλεπε ὅτι ἡ τελικὴ ἀπόφαση ἀνεβάλλετο γιὰ τὴ μεθεπόμενη ἡμέρα.
Ἔπρεπε δηλαδὴ στὴν περίπτωση τῆς καταδίκης τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀπόφαση
νὰ δημοσιευθῆ Σάββατο! Δεῖτε ὅμως τὴν πονηρία τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀρ-
χιερῶν, πεθεροῦ καὶ γαμβροῦ. Δίνουν ἐντολὴ συλλήψεως τὴν Πέμπτη τὴ
νύχτα καὶ μὲ σατανικὴ ταχύτητα, «λόγω τοῦ κατεπείγοντος», ὅπως θὰ λέγα-
με σήμερα, σχεδίασαν Παρασκευὴ μεσημέρι νὰ ἔχουν τελειώσει καὶ μὲ τὴ
Σταύρωση, ὅπως καὶ ἔγινε. Ὅλα αὐτὰ στὰ μάτια τοῦ «λαοῦ» εἶχαν ἀληθο-
φανῆ αἰτιολογία: «νὰ πεθάνει ἓνας ὑπὲρ τοῦ λαοῦ». Ἡ ταχύτητα τῆς διαδι-
κασίας ἦταν δῆθεν ἀναγκαία «*ἵνα μὴ μιανθῶσι ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πά-
σχα*»¹⁰. Ἐφθασε τὸ Πάσχα καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι καθαροί. «*Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις,
οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν
καὶ πάσης ἀκαθαρσίας*»!!! (*Ματθ.* κγ΄ 27). ε) Ἐφόσον ἐπεκυρώνετο ἡ θα-
νατικὴ καταδίκη ἀπὸ τὸν Ρωμαῖο ἔπαρχο, ἡ ἐκτέλεση ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὴν
ἐπόμενη ἡμέρα καὶ ποτὲ αὐθημερόν. Δηλαδή, ἀπὸ τὴν ἑναρξη τῆς ἀκροά-
σεως τοῦ κατηγορουμένου μέχρι τὴν ἐκτέλεση τῆς θανατικῆς ποινῆς ἔπρεπε

10. *Ἰω.* 18:28. Ἐκεῖνοι οἱ Ἰουδαῖοι θεωροῦσαν ὅτι θὰ ἐμολύνοντο ἂν εἰσῆρχοντο σὲ
κατοικία ἐθνικοῦ (πρ 10:28). Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ εἰς τὶς παρὰλληλες φράσεις: «ἐτοιμά-
ζειν τὸ πάσχα»· «καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν
τὸ πάσχα» (*Ματθ.* κο΄, 19) καὶ «ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;...
καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα» (*Μαρκ.* ιδ΄, 12,16), «πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα
φάγωμεν ... ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα» (*Λουκ.*
κβ΄ 8,13), «θῦειν τὸ πάσχα»· «καὶ τῆ πρώτη ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον» (*Μαρκ.*
ιδ΄, 12), «ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα» (*Λουκ.* κβ΄ 7), «καὶ γὰρ
τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός» (*Α΄ Κορ.* ε΄, 7) καὶ «ποεῖν τὸ πάσχα» «ὁ διδά-
σκαλος λέγει, ὁ καιρὸς μου ἔγγυς· πρὸς σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου» (*Ματθ.*
κο΄, 18), «πίστει πεποίκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὄλοθρεύων
τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν» (*Ἐβρ.* ια΄, 28).

να περάσουν τουλάχιστον 4 μέρες¹¹. στ) Στόν τόπο τῆς ἐκτέλεσης συνόδευε τὸν κατηγορούμενο ἔφιππος δικαστής, πὸν καλοῦσε τὸν λαὸ νὰ ἀναφέρει ἀμέσως στὸ Δικαστήριο, τὸ ὁποῖο συνεδρίαζε στὸ μεταξὺ, ὀτιδήποτε ἐλαφρυντικὸ γιὰ τὸν κατηγορούμενο καὶ τότε σταματοῦσε ἀμέσως ἢ ἐκτέλεση. ζ) Ὁ Ὑἱοὺς Ἄννας, χωρὶς νὰ ἔχει καμιά ἐξουσία, ἄρχισε νὰ ἀνακρίνει τὸν Κύριο γιὰ νὰ βρεῖ πρόφαση κατηγορίας ἐναντίον Του. Κι ὁ Χριστὸς ἀπαντᾷ: «Ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκόϊτας», «ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδὲν» (Ἰω. ιη', 20). Ρώτησε αὐτοὺς πὸν μὲ ἄκουσαν. Δὲν εἶπα τίποτε κρυφά. Ἡ ἀπάντηση ἄφησε ἄφωνο τὸν ἐμπαθῆ καὶ διεφθαρμένο Ἀρχιερέα, γιατί δὲν μπορούσε νὰ στηρίξει μ' αὐτὴ κατηγορία. Ὑἱοὺς Ἄννα κτύπησε κατὰ πρόσωπο τὸν Ἰησοῦ λέγοντας: «οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;» (Ἰω. ιη' 22). «Ἔτσι μιλοῦν στόν Ἀρχιερέα;». Τί ἀφοσιωμένος ἀλήθεια στρατιώτης! Ἡ δουλοπρέπεια καὶ ἡ αὐθαιρεσία στὴν ὑπηρεσία τῆς παραφροσύνης. «*Ράπισμα κατεδέξατο ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν Ἀδὰμ*» θὰ πεῖ ὁ ὕμνωδὸς (τὴν Μ. Πέμπτη). Ενδεικτικὴ τῆς «ἀταξίας καὶ τῆς ὀκλοκρατίας» πὸν ἐπικρατοῦσε στὴ «Δίκαιη», κατὰ τοὺς Ἑβραίους, «Δίκη» ἦταν ἡ συμπεριφορὰ τῶν στρατιωτῶν. Οἱ στρατιῶτες αὐτενεργοῦσαν κατὰ βούλησιν. Μετὰ ἀπὸ λίγο ὀδήγησαν τὸν Χριστὸ στὴν αὐλὴ τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα. η) Μέχρις ὅτου συγκεντρωθοῦν τὰ μέλη τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, οἱ ὑπηρετεὶς προπληκίζαν, ἔβριζαν καὶ περιέπαιζαν τὸν Χριστό. Τί κι ἂν τὸ ἑβραϊκὸ καὶ τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο ἀπαγόρευαν τὴν κακοποίηση τοῦ κατηγορουμένου πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ καταδίκη του¹²; Ὅταν συγκεντρώθηκαν ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου, ἄρχισε ἡ συνεδρίαση τοῦ Ἀνωτάτου Ἑβραϊκοῦ Δικαστηρίου. Μὲ τὴν ἑναρξὴν τοῦ Συνεδρίου εἶχαν ἤδη σημειωθεῖ τρεῖς δικονομικὲς παραβάσεις: *Πρῶτον* τὸ Μέγα Συνέδριον συνεδρίασε στὸ σπιτί τοῦ ἀρχιερέα καὶ ὄχι στὸ κτίριον τοῦ Δικαστηρίου. *Δεύτερον* συνεδρίασε νύκτα, καίτοι ἀπαγορευόταν κάτι τέτοιο¹³. *Τρίτον* συνεδρίασε χωρὶς νὰ ἔχει ἀκόμη ἀπαγγελεθεῖ σαφὴς κατηγορία ἀπὸ δύο τουλάχιστον μάρτυρες, ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ δικονομία. «*Ἔσμο Θεοκτόνων*» ὀνομάζει, πολὺ ἐπιτυχημένα, ὁ ὕμνωδὸς τὸ Συνέδριον: «*Τῶν θεοκτόνων ὁ ἔσμος, Ἰουδαίων ἔθνος τὸ ἄνο-*

11. Ἡ δίκη τοῦ Χριστοῦ ἦταν δίκαιη καὶ ἔγινε σύμφωνα μὲ τὸν νόμο τῆς ἐποχῆς: Χρ. ΔΕΡΜΟΝΟΣΙΑΔΗ, ἱστολόγιο <http://www.crashonline.gr/19> Ἀπριλίου 2016.

12. *Mishna, Sotah* 1, 4.

13. *Mishna, Sanhedrin* IV, 1.

μον, πρὸς Πιλᾶτον ἐμμανῶς (μὲ μανία), ἀνακράζων ἔλεγε· Σταύρωσον, Χριστὸν τὸν ἀνεύθυνον. Βαραββᾶν δὲ μᾶλλον οὗτοι ῥητήσαντο» καὶ ἄλλοῦ: «ὀλέθριος σπεῖρα θεοστυγῶν, πονηρευομένων, θεοκτόνων συναγωγή, ἐπέστη Χριστέ σοι, καὶ ὡς ἄδικον εἴλκε, τὸν Κτίστην τῶν ἀπάντων» (ἀπὸ τὸν ὄρθρο τῆς Μ. Παρασκευῆς).

Ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Πιλᾶτο, μὲ μανία (ἐμμανῶς), τὴ σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ τοὺς δώσει πίσω τὸν ληστὴ τὸν Βαραββᾶ! Ἦς φαντασθοῦμε τὸ σκηνικό: Μέσα στὴ νύχτα, τὸ συνέδριο καὶ οἱ ἄνθρωποι του μαίνονται ἀλαλάζοντες. Αὐτοὶ ἦσαν τὸ ἀκροατήριον καὶ «ὁ λαός». Οἱ καιροσκόποι καὶ τὰ παντοειδῆ ὄργανα τῆς ἐξουσίας παρακολουθοῦσαν τὴ δίκην καὶ τὴν καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ὑπόλοιπος λαός, ὁ λαὸς τοῦ «Ἰουδαία ἐν τοῖς ὑψίστοις», ἐθεώρει «ἐν ἀπορίᾳ» τὰ γενόμενα. Εἶχαν ἀνάψει φωτιὲς ἔξω ἀπὸ τὴν αὐτὴ τοῦ Ἀρχιερέως Ἰάκωβου καὶ ἐθερμαίνοντο. Περίμεναν τὴν ἀπόφαση. Σὲ μία ἀπ' αὐτὲς καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, «μακρόθεν ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος», ἠρνήθη τὸν Διδάσκαλον τρις καὶ «ἐμνήσθη τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρις ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς» (Ματθ. κς', 75).

4. Τὰ κατὰ τὴ δίκην

Ἀντιδικονομικὲς ἐνέργειες κατὰ τὴ δίκην παρατηροῦνται βασισμένες στὰ κείμενα ὡς ἑξῆς:

α) Μετὰ ἀπὸ τὴν ἐναρξη τῆς δίκης καὶ ὄχι πρὶν, ὅπως ἔπρεπε, «ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ οὐκ εὔρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐκ εὔρον. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνεις; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;» (Ματθ. κς', 59-63). Βρέθηκαν δύο ψευδομάρτυρες πὸν διαστρέβλωσαν τὸν λόγο τοῦ Κυρίου. Ὁ Χριστὸς ἀνεφέρετο στὴ σταύρωση καὶ τὴν Ἀνάστασίν Του καὶ ὄχι στὸν ναὸ τοῦ Σολομῶντος. Οἱ μαρτυρίαι ὅμως, ἂν καὶ δόθηκαν ἀντικανονικά, μὲ τὴν ταυτόχρονη παρουσία καὶ τῶν δύο μαρτύρων, δὲν ταιρίαζαν μεταξύ τους. Ἔτσι προέκυψε σημαντικό πρόβλημα γιὰ τὸ Συνέδριον. Ὡς ψευδομάρτυρες, σύμφωνα μὲ τὸ Δευτερονόμιον, ἔπρεπε νὰ καταδικαστοῦν ἀμέσως σὲ θάνατο. Ὅριζε σχετικὰ τὸ

Δευτερονόμιον: «ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθανεῖται ὁ ἀποθνήσκων· οὐκ ἀποθανεῖται ἐφ' ἐνὶ μάρτυρι. Καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσται ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ τοῦ λαοῦ ἐπ' ἑσχάτων· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν». (Δευτ. ιζ, 6-7). Ἐπίσης: «καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα, ἀντίστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ... Καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται...» (Δευτ. ιθ', 18-21)¹⁴. Καταδίκη τέτοια ὅμως τῶν ψευδομαρτύρων δὲν ἔγινε.

β) Τὸ Συνέδριο ἀποφάσισε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθεῖ σ' αὐτοὺς τοὺς μάρτυρες, ἀλλὰ δὲν τοὺς τιμώρησε. Ὁ Πρόεδρος του, ὁ ἀρχιερέας Καϊάφας, παμπόνηρος ὢν, ρώτησε μετὰ ἀπὸ τὶς καταθέσεις τῶν μαρτύρων τὸν Χριστὸ μὲ περισσὴ ἐμπάθεια: «σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας... Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διεζόρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι ἐβλασφήμησε. Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;» (Ματθ. κσ', 63-65). Ὁ θεατρινισμὸς τῆς διαρρήξεως τῶν ἱματίων στὴν ὑπηρεσία τῆς μανίας καὶ τῶν ἐντυπώσεων, ἦταν παρὰ ταῦτα ἀπόλυτα ἀπαγορευμένος ἀπὸ τὸ *Λευϊτικόν*: «Τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκιδαρῶσει καὶ τὰ ἱμάτια οὐ διαζόρηξει» (δὲν θὰ ἀφαιρέσει τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, δὲν θὰ γυμνώσει αὐτὴν εἰς ἔνδειξιν πένθους καὶ δὲν θὰ διαρρήξει τὰ ἱμάτιά του, *Λευϊτικόν* 6, κα', 10)¹⁵.

14. «... πᾶν ἁμάρτημα καὶ κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἢν ἔαν ἁμάρτη· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων στήσεται πᾶν ῥῆμα. 16. ἐὰν δὲ καταστῆ μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀνθρώπου καταλέγων αὐτοῦ ἀσέβειαν, 17. καὶ στήσονται οἱ δύο ἄνθρωποι, οἷς ἔστιν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία, ἔναντι Κυρίου καὶ ἔναντι τῶν ἱερέων καὶ ἔναντι τῶν κριτῶν, οἱ ἂν ὦσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, 18. καὶ ἐξετάσωσιν οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα, ἀντίστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, 19. καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξάρεις τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. 20. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν. 21. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς σου ἐπ' αὐτῷ· ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὄδοντα ἀντὶ ὄδοντος, χεῖρα ἀντὶ χειρός, πόδα ἀντὶ ποδός...».

15. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, τοῦ ἐπικεκυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔλαιου τοῦ Χριστοῦ καὶ τετελειωμένου ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια, τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκιδαρῶσει καὶ τὰ ἱμάτια οὐ διαζόρηξει· ὁ μέγας ὅμως ἱερεὺς, ὁ ἀρχιερεὺς μεταξὺ ὄλου τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου ἐχύθη τὸ ἅγιον ἔλαιον καὶ ἐχρίσθη καὶ ἔγινε χριστὸς Κυρίου καὶ κατέστη ἱκανὸς νὰ ἐνδύεται τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια, δὲν θὰ ἀφαιρέσει τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, δὲν θὰ γυμνώσει αὐτὴν εἰς ἔνδειξιν πένθους καὶ δὲν θὰ διαρρήξει τὰ ἱμάτιά του (*Λευ. 21,10*).

γ) Ἡ ὁμολογία ὁμῶς τοῦ κατηγορουμένου, ἂν θεωρηθεῖ ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου ὁμολογία, δὲν ἀποτελοῦσε ἀπόδειξις, κατὰ τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο. Ἐχρειάζοντο ὅπως εἶπαμε μάρτυρες: «ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων στήσεται πᾶν ῥῆμα» (Δευτερονόμιον ιθ', 15).

δ) Δὲν ὑπῆρξε στὴ δίκη καθόλου ὑπεράσπισις, ἀναγκαία δικονομικὴ προϋπόθεσις στὴ δικαστικὴ διαδικασίᾳ¹⁶. Ἐπὶ ἐλλείψεως μαρτύρων ὑπερασπίσεως, τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου ἀνελάμβανε ὑποχρεωτικὰ ἕνας τουλάχιστον ἀπὸ τοὺς δικαστές, γιὰ νὰ μὴ μείνῃ κανένας κατηγορούμενος ἀνυπεράσπιστος.

ε) Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀντιδικονομικὴ, ὀργίλη καὶ παράνομη συμπεριφορὰ τοῦ Ἀρχιερέα, τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου ἐπήφισαν δολίως καὶ ἀντιδικονομικὰ διὰ βοῆς («ἐνοχος θανάτου ἐστὶ»), ἐνῶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ὅπως γίνεται καὶ σήμερα, ψηφοφορία μὲ τὴ σειρὰ, ἀπὸ τὸν νεώτερο δικαστὴ πρὸς τοὺς παλαιότερους, μὲ τελευταῖο τὸν προεδρὸ (Ματθ. κοί, 67). Ἡ ψηφοφορία δηλαδὴ ἐγένε ταυτόχρονα, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ διαδοχικὰ, ὥστε νὰ μὴ ἐπηρεασθοῦν μεταξὺ τους τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου.

στ) Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ὁ Χριστὸς ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη χωρὶς μάρτυρες κατηγορίας καὶ χωρὶς μάρτυρες ὑπερασπίσεως. Ἐδικάσθη σὲ παρωδία δίκης καὶ κατεδικάσθη ἀπὸ μόνο τὸν Ἀρχιερέα Καϊάφα, μὲ τὴν παρουσίαν καὶ τὴν προτροπὴν τοῦ πεθεροῦ του Ἰβννα. Τὴν παράνομη καταδίκη καὶ τὶς δικονομικὰ παραβιάσεις ἀκολούθησαν καὶ ἄλλα ἔκτροπα, πὸν ποιητικώτατα μᾶς περιγράφει ὁ Συναξαριστὴς στὴν ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου τῆς Μ. Παρασκευῆς: «... τὰ ἅγια καὶ σωτήρια καὶ φρικτὰ πάθη τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελοῦμεν τοὺς ἐμπυσμους, τὰ ῥαπίσματα, τὰ κολαφίσματα, τὰς ὕβρεις, τοὺς γέλωτας, τὴν πορφυρὰν κλαῖναν, τὸν κάλαμον, τὸν σπόγγον, τὸ ὄξος, τοὺς ἥλους, τὴν λόγχην καὶ πρὸ πάντων, τὸν σταυρόν, καὶ τὸν θάνατον, ᾧ δι' ἡμᾶς ἐκὼν κατεδέξατο» (Μαρκ. ιδ', 65).

ζ) Γιὰ νὰ τηρήσουν τὰ προσχήματα, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι περιέμεναν νὰ ξημερώσει καὶ συνεδρίασαν πάλι γιὰ νὰ ἐπικυρώσουν τὴν καταδίκη στὸ κτίριο τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου, δίπλα στὰ τεῖχνα τῆς Ἱερουσαλὴμ: «Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτ' συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς, μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν

16. Sanhedrin IV, 5.

Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ» (Μαρκ. ιε', 1). Πρωί-πρωὶ παρέδωσαν δέσμιον καὶ ἐξουθενωμένον τὸν Ἰησοῦ στὴ Ρωμαϊκὴ διοίκηση, δηλ. στὸν Πιλάτο· χωρὶς ἀπόφαση καὶ χωρὶς πρακτικὰ τῆς δίκης!

5. Συμπερασματικὲς παρατηρήσεις γιὰ τὴν Ἑβραϊκὴ Δίκη

Πρὶν παρακολουθήσουμε τὴ Ρωμαϊκὴ δίκη τοῦ Ἰησοῦ, συνοψίζουμε τὴ δίκη στὸ Μέγα Συνέδριο.

α) Ὁ Χριστὸς συνελήφθη τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ καὶ διεξήχθη ἡ δίκη, ὀλοκληρώθηκε ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία, ἐξεδόθη ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφαση καὶ πρωί-πρωί προσήχθη ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. β) Ὁλη αὐτὴ ἡ δίκη διεξήχθη «ἄτερο ὄχλου», χωρὶς δηλαδή τὴν παρουσία τοῦ Λαοῦ. Καμία ἐγγύηση δημοσιότητας, γιὰ τὸν φόβο τῆς ὑπάρξεως, ἐκτὸς ἄλλων, πιθανῶν μαρτύρων ὑπερασπίσεως. Χωρὶς πρακτικὰ τῆς δίκης καὶ χωρὶς γραπτὴ ἀπόφαση! Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι ὅλα τὰ μεγάλα ἐγκλήματα ἐγίναν δῆθεν ἐν ὀνόματι τοῦ Λαοῦ, πάντοτε ὅμως ἔχοντας ὡς πρόσχημα τὴν προστασία καὶ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ.

Μήπως καὶ σήμερα δὲν παρατηροῦνται ἀνάλογα φαινόμενα, νὰ λαμβάνονται δηλαδή ἀποφάσεις, νὰ ψηφίζονται νόμοι, νὰ γίνεται ἐκμετάλλευση τῆς ἐργασίας, νὰ καταργοῦνται δικαιώματα, νὰ φαλκιδεῦνται ἐλευθερίες, νὰ περικόπονται ἢ νὰ ἐκμηδενίζονται μισθοί, νὰ χάνονται κόποι ἐτῶν, νὰ γίνονται πόλεμοι, νὰ σκοτώνονται ἄνθρωποι;

Ὅλα ὅμως γίνονται καὶ πάλι ἐν ὀνόματι τῆς Εἰρήνης καὶ τοῦ Λαοῦ. Ὅπως καὶ τότε, ἔτσι καὶ σήμερα, μέσα στὴ νύχτα λαμβάνονται ἀποφάσεις καὶ πάλι «ἄτερο ὄχλου». Ὁ δικαζόμενος Ἰησοῦς εἶχε προεῖπει γιὰ τὰ ἔργα τῆς νυκτὸς τὴν αὐθεντικὴ θεία ἐξήγησή Του: «πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ φωτός. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς...».

Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐξετελέσθη μέσα στὴν ἴδια μέρα, τὴν Παρασκευὴ τὸ μεσημέρι, κατὰ παράβαση τῶν δικονομικῶν κανόνων¹⁷, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ περάσουν ἀπὸ τὴν ἐκδοση τῆς ἀποφάσεως τέσσερις τουλάχιστον ἡμέρες.

Ὁ ὕμνωδὸς στὴν Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν τῆ Μ. Πέμπτη, πρὶν ἀπὸ τὸ 12ο Εὐαγγέλιο θὰ ψάλει τὸ συγκλονιστικόν: «Ἦδη βάπτεται κάλαμος

17. Sanhedrin IV, I.

ἀποφάσεως, παρὰ κριτῶν ἀδίκων καὶ Ἰησοῦς δικάζεται καὶ κατακρίνεται Σταυρῷ. Καὶ πάσχει ἡ κτίσις ἐν Σταυρῷ καθορῶσα τὸν Κύριον».

Ἦ ἀδικοὶ κριτές, χωρὶς ὑπεράσπιση, μὲ ψευδομάρτυρες μὲ ἄγραφη ἄδικη ἀπόφαση καταδίκασαν σὲ θάνατο τὸν Ἰησοῦ. Τό «Ὡσαννά, εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ» (Ἰω. ιβ', 13), πού μὲ οὐρανομήκη ἐπιφωνήματα φώναζε ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ κατὰ τὴν εἴσοδό του στὰ Ἱεροσόλυμα, τάρραξε τοὺς κριτές, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐμπόδισε ἀπὸ τὸ νὰ διαπράξουν τὸ ἀνοσιούργημά τους. Τὰ θαύματα καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ εἶχαν πείσει τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους ὅτι πρόκειται ὄντως γιὰ τὸν Μεσσία Χριστό, ὅχι ὅμως καὶ τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου. Ἐκεῖνοι βυσοδομοῦντες «νύκτωρ» κατεδίκασαν τὸν Ἰησοῦ σὲ θάνατο, μὲ τὴν κατηγορία τῆς βλασφημίας! Δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐξετάσουν μήπως εὐρίσκοντο μπροστά «στὴν ἐνανθώπιση τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι σὲ Θεοποίηση ἐνὸς δημεγέρτη λαοπλάνου ἀνθρώπου». Συγκρίνοντας καὶ μελετώντας τὶς προφητεῖες, πού οἱ μορφωμένοι Ἑβραῖοι γνώριζαν καλά, θὰ τὸ διαπίστωναν ἀμέσως, ὅπως ἀναφέρει καὶ ὁ ἱστορικὸς Ἰωσήπος¹⁸. Ἀρχιερεῖς καὶ Πρεσβύτεροι δὲν ἐξήτασαν, δὲν ἠρεύνησαν, δὲν ἠθέλησαν νὰ δικάσουν δίκαια. Συνήγαγον «τὸ πονηρὸν κατὰ τοῦ Χριστοῦ Συνέδριον» «μέσα στὰ μαῦρα μεσάνυχτα» στὸ σπιτί τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου ἄβουλα, ἀλλὰ ὑποταγμένα στὶς ἐπιθυμίες τῶν Ἄννα καὶ Καϊάφα, κατεδίκασαν τὸν ἴδιο τὸν Θεό τους. Ἐβιάζοντο νὰ σταυρώσουν καὶ ὄχι νὰ δικάσουν δίκαια. Δέσμιο ὀδηγοῦν τὸν Ἰησοῦ στὸν Ρωμαῖο Πόντιο Πιλάτο, γιὰ νὰ ἐπικυρώσει τὴ θανατικὴ καταδίκη. Ἐκόποντο ὑπὲρ τοῦ Νόμου καὶ ἐσταύρωσαν παρὰ τὸν νόμο τὴν Ἀλήθεια καὶ τὴ Ζωή.

I. Ἡ Ρωμαϊκὴ δίκη

A. Πρωτὴ τῆς Μ. Παρασκευῆς, παραμονὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ Πάσχα, οἱ Ἑβραῖοι προπηλακίζοντες, ὑβρίζοντες καὶ ἐμπαίζοντες τὸν Ἰησοῦ, τὸν ὀδηγοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ Πραιτώριο στὴν αὐλὴ τοῦ Πιλάτου. Κατὰ τὸ ἀπαρέγκλιτο τυπολατρικὸ, ρωμαϊκὸ δικονομικὸ δίκαιο, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἦτο αὐστηρὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν ἔδρα, τὴν τήβεννο καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ δικα-

18. Βλ. Ἰωσήπου *Contra Apionem Lib. II 17*.

στῆ. Ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἔμπαιναν στὴν κατοικία εἰδωλολάτρη, ἔστω κι ἂν αὐτὸς ἦτο ὁ ἡγεμόνας, «ἵνα μὴ μianθῶσι ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα», ὁ ρωμαῖος ἡγεμὸν, παρεκκλίνοντας ἀπὸ τὸ αὐστηρὸ δικονομικὸ τυπικὸ ποὺ προέβλεπε τὴ διεξαγωγὴ τῆς δίκης ἐντὸς τοῦ Πραιτωρίου, διέταξε καὶ τοποθέτησαν στὸ λιθόστρωτο, μπροστὰ ἀπὸ τὸ Πραιτώριο, τὴ δικαστικὴ του ἔδρα (sella curulis), γιὰ νὰ δικάσει ἐκεῖ τὸν παράνομα δεσμευμένον καὶ κρατούμενον Ἰησοῦν.

α) Ἡ δέσμευση τοῦ κατηγορουμένου πρὶν ἀπὸ τὴν καταδίκη του κατὰ τὴ διάρκειά τῆς δίκης εἶναι ἡ πρώτη δικονομικὴ παράβαση. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ Ῥωμαϊκὴ δίκη πρὸ τοῦ Πραιτωρίου, μὲ τὴν ἐρώτηση τοῦ Πιλάτου: «*τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;*» Γιὰ ποιὸ πρᾶγμα κατηγορεῖτε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο;

β) Ἐπειδὴ κατηγορία γιὰ βλασφημία δὲν ὑπῆρχε στὸ Ῥωμαϊκὸ δίκαιο τῶν πολλῶν θεῶν, ἡ ἀπόφαση τοῦ Συνεδρίου ἦτο ἀδιάφορη γιὰ τὸν Πιλάτο. Συνεπῶς δὲν θὰ ἐπέφερε τὴν πολυπόθητη γιὰ τοὺς Ἑβραίους θανατικὴ καταδίκη. Γι' αὐτό, ὁ πανοῦργος ἀρχιερέας Καϊάφας διετύπωσε εἰς ἐπίκοον τοῦ λαοῦ του νέα, ἐντελῶς ψευδῆ, κατηγορία λέγοντας: «*τοῦτον εὔρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν Βασιλέα εἶναι.*» (Λουκᾶ κγ', 2) «Τὸν βρήκαμε νὰ ὑποκινεῖ τὸ ἔθνος νὰ μὴν πληρώνει φόρους καὶ νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ Καίσαρα». Ψευδὴς καὶ ἡ ἀπάντηση καὶ ἡ κατηγορία αὐτὴ τοῦ Καϊάφα. Μ' αὐτὴ ἐμφανίζεται ὁ Χριστὸς ὄχι βλάσφημος, ὅπως τὸν κατεδίκασε τὸ συνέδριο, ἀλλὰ πολιτικὸς ἐγκληματίας καὶ ἐπαναστάτης κατὰ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Αὐτοκράτορα. Ἔτσι καθιερώνεται δόλια ἡ δικαιοδοτικὴ ἀρμοδιότητα τοῦ Πιλάτου.

Ἀξίζει νὰ σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι, ὅταν ὁ Χριστὸς ρωτήθηκε ὑποβολιμαῖα γιὰ τὴ ρωμαϊκὴ φορολογία ἀπὸ τοὺς Ἑρωδιανούς, Ἐκεῖνος εἶχε δώσει σαφεῖ ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση: «*Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ Κήνσου. Οἱ δὲ ἔδωκαν αὐτῷ δηνάριον. Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον Καίσαρος. Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ*» (Ματθ. κβ', 21). Γιὰ ποιὰ ἐπανάσταση συνεπῶς κατὰ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Καίσαρα ὀμιλοῦν στὸν Πιλάτο;

Β. α) Κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸ Δίκαιο, γιὰ νὰ εἶναι ἔγκυρη ἡ εἰσαγωγὴ σὲ δίκη, ἔπρεπε νὰ γίνῃ γραπτὴ αἴτηση. Ἡ αἴτηση ἔπρεπε νὰ περιλαμβάνῃ τὸ ὄνομα καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ κατηγορουμένου, καὶ σαφὲς κατηγορητήριο. Ἀπαιτεῖτο ἐπίσης πρωτόκολλο κατηγορίας, δηλ. προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς

δίκης, καὶ τέλος νὰ κληθοῦν καὶ νὰ ἀκουστοῦν στὴ δίκη οἱ μάρτυρες¹⁹. Σε περίπτωση τώρα ποὺ ἡ δίκη ἐθεωρεῖτο ὅτι ἀποσκοποῦσε στὴν ἐπικύρωση θανατικῆς καταδίκης τοῦ ἑβραϊκοῦ δικαστηρίου, τότε ἡ εἰσαγωγή στὴ δίκη ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ καταχώριση γραπτῆς αἰτήσεως τοῦ Ἀρχιερέως μαζί μὲ τὴν πρωτόδικη ἀπόφαση.

Πῶς ὅμως νὰ γίνῃ εἴτε τὸ ἓνα εἴτε τὸ ἄλλο, ὅταν κατὰ τὴ δίκη στὸ Μέγα Συνέδριο ἔγιναν τόσες δικονομικὲς παραβιάσεις καὶ οὐσιαστικὲς παραβάσεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου; Πῶς μπορούσε τὸ ψέμα τοῦ Ἀρχιερέα νὰ εἶναι ἀληθὴς δικονομικὴ αἴτηση; Πῶς νὰ παραδοθεῖ στὸν Πιλάτο ἀπόφαση ποῦ δὲν ὑπῆρχε;

β) Ὁ Πιλάτος, χωρὶς ἔγγραφη διαδικασία, προχώρησε συνειδητὰ σὲ νέες δικές του παρανομίες. Αὐτοσχεδίαζε, παραβιάζοντας κάθε δικονομικὴ διάταξη. Κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἔδρα του, μπῆκε στὸ Πραιτώριο καὶ ἐκεῖ, μακριὰ ἀπὸ τὸ μαινόμενο πλῆθος τῶν Ἑβραίων, συνομίλησε μὲ τὸν κατηγορούμενο, ἐνεργώντας μία ἰδιότυπη ἀνάκριση. Ἔτσι ὅμως ἐγκατέλειψε τὴν ἔδρα τοῦ δικαστηρίου, ποῦ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο ἐσήμαινε ὅτι δὲν ἔχει πλέον δικαστικὴ ἐξουσία καὶ ἀρμοδιότητα. Φαντασθεῖτε δικαστὴ νὰ ἀφήνῃ τὴ δικαστικὴ ἔδρα καὶ νὰ κουβεντιάζει μὲ τὸν κατηγορούμενο στὸ γραφεῖο του ἢ στοὺς διαδρόμους τοῦ δικαστηρίου καὶ νὰ βγάζει τὴν ἀπόφαση! Ρωτᾷ λοιπὸν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦ: «*Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;*» (Λουκᾶ κγ', 3), Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται: «*ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ... ἐγὼ ... εἰς τοῦτο ἐλήληθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ*». (Ἰω. ιη', 35 ἔπ.) Ἡ δική μου βασιλεία δὲν εἶναι γήινη καὶ ἐγκόσμια· ἐγὼ ἦρθα στὸν κόσμον γιὰ νὰ φανερώσω τὴν ἀλήθεια.

γ) Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπάντηση ὁ Πιλάτος κατάλαβε πῶς ὁ Χριστὸς ἦτο πνευματικὸς ἡγέτης καὶ ὄχι κοσμικὸς ἄρχοντας. Κατάλαβε τὴ σκευωρία τῶν Ἑβραίων καὶ διαπίστωσε ὅτι δὲν εὐσταθοῦσε ἡ κατηγορία. Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ἔνοχος προδοσίας κατὰ τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Καίσαρος. Γι' αὐτὸ ρώτησε «*τί ἐστὶν ἀλήθεια;*»· μιὰ ἐρώτηση ποῦ ἔμεινε ἀναπάντητη, γιατί εἶχε λάθος περιεχόμενο. Οἱ πατέρες ἐρμηνεύουν τὴ Θεία σιωπὴ ἐπισημαίνοντας ὅτι ἡ ὀρθὴ ἐρώτηση ἦταν «*Τίς ἐστὶν ἀλήθεια;*» Σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση ὅμως ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἀπαντήσει: «*Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*» (Ἰω. ιδ', 6). Μὲ τὴ ρωμαϊκὴ παιδεία καὶ τὸ πρακτικὸ πνεῦμα ποῦ τὸν χαρακτήριζε, ὁ

19. Βλ. ΔΗΜΑΡΑ, *Ἱστορία Ρωμαϊκοῦ Δικαίου*, Β' 132.

Πιλᾶτος βγήκε ἀπὸ τὸ Πραιτώριο λέγοντας τοὺς Ἰουδαίους: «ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω ἐν αὐτῷ» (Ἰω. ιβ', 38), ἀθωώνοντας ἔτσι τὸν κατηγορούμενο.

δ) Ἀμέσως ἔπρεπε ὁ Ἰησοῦς νὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερος. Ὁ Πιλᾶτος ὁμως, βλέποντας τὸν μεγάλο θόρυβο τοῦ ἀπληροφόρητου ὄχλου μπροστὰ στὸ ἀνάκτορο νὰ ἐπιμένει στὴ θανατικὴ καταδίκη, δειλίασε. Ἀπὸ τὶς φωνὲς τοῦ ὄχλου ξεχώρισε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν Γαλιλαῖος ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ. Ἡ Γαλιλαία ὁμως ἦταν ἔξω ἀπὸ τὴ δικαιοδοσία του καὶ εἶχε ἄρχοντα, τετράρχη, τὸν βασιλιὰ Ἡρώδη τὸν Ἀντύπα.

ε) Ἦτσι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶχε ἀθώωσε τὸν Ἰησοῦ, ἄδραξε τὴν εὐκαιρία καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν τοπικὴ ἀρμοδιότητα τοῦ Ἡρώδη καὶ γιὰ νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ κάθε εὐθύνῃ ἐναντι τῆς Ρώμης, ἔστειλε τὸν Ἰησοῦ στὸν Ἡρώδη, πού ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες παρεπιδημοῦσε στὴν Ἱερουσαλὴμ (Λουκᾶ κγ', 6-7). Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδη δὲν ἀπήντησε σὲ καμία ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις πού τοῦ ὑπέβαλε.

στ) Ὁ Ἡρώδης, ὁ μοιχὸς τῆς Ἡρωδιάδος, φονέας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, μὴ θέλοντας νὰ ξαναβάψει τὰ χέρια του μὲ θεῖο αἷμα, ἀπεφάνθη πὼς δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα, γιατί τὸ ἀδίκημα τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἡ ἑβραϊκὴ καταδίκη του ἔγιναν ἐκτὸς τῶν δικῶν τοῦ ἐδαφικῶν ὁρίων τῆς Γαλιλαίας. Δεύτερη φορὰ ἀθωώνεται ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ ἐξουσία, μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἡρώδη. Ἀντὶ ὁμως, ἔστω καὶ τώρα, νὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερος, τὸν ἐπιστρέφουν δέσμιον στὸν Πιλᾶτο. Παράλληλα ὁ Ἡρώδης καὶ οἱ στρατιῶτες του τὸν ἐξευτέλισαν καὶ τοῦ φόρεσαν εἰρωνικὰ βασιλικὸ μανδύα (Λουκᾶ κγ', 11). Ἡ μεταχείριση αὐτὴ ὑπῆρξε ἀπαράδεκτη μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ κατηγορουμένου, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς ἀππλήρησι γιὰ ἔλλειψη τοπικῆς ἀρμοδιότητας.

ζ) Ὁ Πιλᾶτος, ὅταν ξανάφεραν σ' αὐτὸν τὸν Ἰησοῦ, βγήκε στὸν ἐξώστη τοῦ Πραιτωρίου, λέγοντας πρὸς τὸν μαινόμενο Ἰουδαϊκὸ ὄχλο, τοὺς παρατρεχάμενους δηλαδὴ τῶν Ἀρχιερέων: «ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἄλλ' οὐδὲ Ἡρώδης. Ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ» (Λουκᾶ κγ', 15-16). Προσπαθεῖ ὁ ταλαίπωρος νὰ συγκινήσει τοὺς «σκληροτράχηλους καὶ ἀπερίτμπτους τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν», ὅπως θὰ ὀνομάσει ἀργότερα ὁ Πρωτομάρτυρας Στέφανος (Πρ. ζ 52) τοὺς ἡγέτες τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ Ἀρχιερεῖς.

ν) Ὁ Πιλᾶτος ἀθώωσε γι' ἄλλη μία φορά –τρίτη αὐτή– τὸν Ἰησοῦ, βγά-
ζοντας σαφῆ ἀπαλλακτικὴ ἀπόφαση. Οἱ Ἀρχιερεῖς ὁμως καὶ ὁ διατεταγμέ-
νος ὄχλος κραύγαζε «ἐμμανῶς» καὶ «περισσῶς» «σταυρωθήτω». Σ' αὐτὸ τὸ
χρονικὸ σημεῖο προσετέθη ὑπὲρ τοῦ λειδωρουμένου Ἰησοῦ καὶ τὸ μήνυ-
μα τῆς Πρόκλας, συζύγου τοῦ Πιλᾶτου: «μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ.
Πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν» (*Ματθ.* κζ, 20). Οὔτε καὶ
ἡ σύζυγός του ὁμως εἰσακούσθηκε. Ἡ Πρόκλα, εὐγενῆς ψυχῆ, ἐβαπτίσθη
ἀργότερον Χριστιανή, ἔγινε Ἁγία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν 27^η
Ἰουλίου ἐορτάζεται ἡ μνήμη της ὡς ἁγίας²⁰.

Σκληρὸς τύραννος ὁ Πιλᾶτος παρουσίασε τὸν Χριστὸ καὶ τὸν ληστὴ Βα-
ραβᾶ στὸν ἑβραϊκὸ ὄχλο καὶ ρώτησε: «τίνα ἐκ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν»,
κατὰ τὸ ἔθιμο τῶν Ἰουδαίων, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα. Οἱ ἐλπί-
δες του ὁμως γιὰ τὴν ἐλευθέρωση τοῦ Ἰησοῦ διεψεύσθησαν. Οἱ φωνές τοῦ
μαινόμενου ὄχλου ἐγίνοντο ἀκόμη ἐντονότερες. Ζητοῦσε τὴν ἀπόλυση τοῦ
Βαραβᾶ καὶ τὴ θανάτωση τοῦ Ἰησοῦ! Τὸ ἀναίτιο μῖσος, ἡ παράνοια καὶ
ἡ ἀχαριστία στὸ ἀπόγειό της. Ζήτησαν τὸν ληστὴ ἀντὶ τοῦ εὐεργέτου. «Δύο
καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ πρωτότοκος υἱός μου Ἰσραήλ. Ἐμὲ ἐγκατέλιπε, πη-
γὴν ὕδατος ζωῆς καὶ ὄρξεν ἐαυτῷ φρέαρ συντετριμμένον». «Ἐμὲ ἐπὶ ξύ-
λου ἐσταύρωσαν· Βαραββᾶν δὲ ἠτήσαντο καὶ ἀπέλυσαν», ψάλλει ὁ ὕμνω-
δὸς τῆ Μ. Πέμπτη τὸ βράδυ.

θ) Ἄβουλος καὶ ἀναποφάσιτος κυβερνήτης ὁ Πιλᾶτος, μπροστὰ στὸν
μαινόμενο ὄχλο, διέταξε νὰ μαστιγωθεῖ ὁ Ἰησοῦς. Ἡ μαστίγωση, σκληρὴ
ποινὴ ποὺ συνόδευε τὴν ἔσχατη ποινὴ τῆς σταυρώσεως, μποροῦσε νὰ ἐπι-
βληθεῖ καὶ μόνη. Ἦτο ὁμως ἀνεπίτρεπτο νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ πρόσωπο ποὺ
ἠθωώθη, ἢ σὲ κατηγορούμενο πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ καταδίκη του. Ἡ νομο-
θεσία τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος²¹ ἦτο σαφῆς καὶ ἀπαγόρευε ρητὰ κάτι τέτοιο,
ἀλλὰ στὴ δίκη τοῦ Χριστοῦ παρεβιάσθη κατάφωρα. Ἀκολούθησαν σκηνές
ποὺ θὰ ντροπιάζουν αἰώνιως τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰδικότερα τὴν ἀνθρώ-
πινη δικαιοσύνη. Μετὰ ἀπὸ τὸ βάνουσο φραγγέλωμα στὴν αὐλὴ τοῦ Πραι-
τωρίου, ἔντυσαν τὸ ματωμένο σῶμα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ μὲ βασι-

20. Ἐνῶ ὁ σύζυγός της δὲν ἀνέλαβε τὴν εὐθύνη νὰ ἐλευθερώσει τὸν Χριστό, φοβούμε-
νος τοὺς Ἰουδαίους, ἡ σύζυγός του Πρόκλα, μετὰ ἀπὸ τὸν φρικτὸ θάνατο τοῦ Πιλᾶτου,
προσῆλθε στὴ Χριστιανικὴ πίστη καὶ ἀφοῦ ἔζησε μὲ ἀγαθότητα καὶ εὐσέβεια, παρέδωσε τὸ
πνεῦμα της εἰρηνικά.

21. Τίτλος Ι, θέμα 1ον καὶ τίτλος βος, θέμα 7ον.

λική χλαμύδα, έσεφάνωσαν τήν κεφαλή τοῦ Βασιλέως τῶν αἰῶνων μέ ἀκάνθινο στεφάνι, έβασάνισαν καί έξευτέλισαν τόν ἀμνό τοῦ Θεοῦ, «τὸν αἴροντα τήν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ίω. ιθ', 1-3).

ι) Ὁ Πιλᾶτος, κακέκτυπος έκπρόσωπος τῆς ἀνθρώπινης δικαιοσύνης, βγήκε πάλι ἀπό τὸ Πραιτώριο, κάθισε στή δικαστική έδρα στοῦ ὕψωμα τοῦ Λιθόστρωτου καί ἀπευθυνόμενος στοὺς ἀρχιερεῖς καί τόν ὄχλο: *«λέγει αὐτοῖς. Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ ὑπηρέται, έκραύγασαν λέγοντες. Σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος. Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καί σταυρώσατε. Ἐγὼ γάρ οὐκ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν Θεοῦ υἱὸν ἐποίησεν»* (Ίω. ιθ', 6-7)

ια) Ὁ Πιλᾶτος ἀθώωσε τὸν Χριστὸ γιὰ ἄλλη μία φορά, ἀλλὰ πάλι δὲν τὸν έλευθέρωσε. Οἱ Ἰουδαῖοι παρεδέχθησαν ὅτι ὁ κατηγορούμενος βρέθηκε ἀπό τὸ Μέγα Συνέδριο ἔνοχος θανάτου, κατὰ τὸ Μωσαϊκὸ δῆθεν Νόμο, γιὰτί ἀπεκάλεσε τὸν ἑαυτό του υἱὸ Θεοῦ, ἄρα έβλασφήμησε, γεγονός ὅμως ποὺ ἀπέκρουσαν μέχρι τῆ στιγμῆ αὐτῆ ἀπὸ τὸν Πιλᾶτο.

ιβ) Ὁ Πιλᾶτος παρέβη τῆ βασική νομική ἀρχὴ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου «ne bis in idem» (ὄχι δις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως· σήμερα τὸ λέμε δεδικασμένο): ξαναμπῆκε στοῦ Πραιτώριο καί ἀνέκρινε πάλι τὸν Ἰησοῦ: *«πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι σε καί ἔξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἔξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει»* (Ίω. ιθ', 9-12). Ἡ ἐπιβλητική προσωπικότητα τοῦ Κυρίου, ἡ γαλήνη ποὺ ἀκτινοβολοῦσε, τὸ μήνυμα τῆς γυναίκας τοῦ Πιλᾶτου: *«μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ πολλά γάρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν»* προβλημάτισαν τὸν Πιλᾶτο. Αὐτὸς ὁ κατηγορούμενος ἦτο ἀλλιώτικος ἄνθρωπος καί μιλοῦσε μέ θεϊκὴ ἔξουσία. Διέγινωσε ὁ Πιλᾶτος ὅτι ἦτο σίγουρα ἀνώτερός του: *«Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολύσαι αὐτόν»* (Ίω. ιθ', 13).

ιγ) Ξανακάθισε ὁ Πιλᾶτος στή δικαστική έδρα γιὰ τρίτη φορά καί ἀνοίξε νέα συζήτηση μέ τὸν ὄχλο, σὲ μία τελευταία προσπάθεια νὰ ἀποφύγει τῆ σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ: *«οἱ δὲ Ἰουδαῖοι έκραζον λέγοντες. ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι»* (Ίω. ιθ', 13). Ἡ Ἀρχιερατικὴ προπαγάνδα εἶχε κάνει ἀριστοτεχνικὴ δουλειά.

ιδ) Τὸ τελευταῖο αὐτὸ τέχνασμα τῶν Ἑβραίων τάραξε καὶ φόβισε τὸν Πιλάτο, γιατί ἦτο σπὴ δυσμένεια τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς Ἰώσηπος²². Ἀποφάσισε λοιπὸν ἀμέσως νὰ σώσει τὸν ἑαυτό του καὶ τὴ θέση του, παρὰ νὰ ὑπερασπιστεῖ τὸ Δίκαιο, γενόμενος ἐπίορκος καὶ ἔναντι τοῦ Δικαίου καὶ ἔναντι τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁξύμωρη καὶ περιεργὴ ἱστορικὴ πραγματικότης. Ἡ Ρωμαϊκὴ δικαιοσύνη αἰχμάλωτη τῆς δολιότητος τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀλαλαζόντων Ἑβραίων. Ὁ φόβος τοῦ Πιλάτου γιὰ τὴ «θεσοῦλα του» καταλύει τὸ Δίκαιον. Γιὰ μιὰ καρέκλα ἐσταυρώθη ὁ Δημιουργός, ὁ «δρακὶ διακρατῶν τὰ σύμπαντα».

ιε) Ὦντας πονηρός, ἀλλὰ καὶ εὐθυνόφοβος, ὁ Πιλάτος, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὸ βᾶρος τῆς ἀδίκου καταδίκης τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἐξέδωσε δική του ἀπόφαση, ἀλλά: *«λαβὼν ὕδωρ ἀπενίφατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων. Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου. Ὑμεῖς ὄψεσθε...»*. Ἀνύπαρκτος ὡς ἡγεμὼν καὶ τραγικὰ ὀλίγιστος ὡς δικαστὴς! Ἐνίψε τὰς χεῖρας του καὶ εἶπε στοὺς Ἑβραίους: *«...ἀθῶος εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου. Ὑμεῖς ὄψεσθε»*. Μὲ τὴ νύψη τῶν χειρῶν του ἐνέκρινε τὴν ἀπόφαση τοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἀπόλυτη ἀνανδρία καὶ παρανομία ἐνὸς θρασύδειλου Κυβερνήτη καὶ ἐπίορκου Δικαστῆ. Οἱ Ἰουδαῖοι προκαλώντας τὴν αἰωνία καταδίκη τους ἐκραύγασαν, σπὴν ἐπισήμανση αὐτῆ τοῦ Πιλάτου, *«ὕμεῖς ὄψεσθε»*, τὴν τραγικὴ γι' αὐτοὺς ἀπάντησις: *«...Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαζόβαβᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ»* (Ματθ. κζ, 24).

ιστ) Ἡ συμπεριφορὰ αὐτῆ τοῦ Πιλάτου, νὰ νίψει τὰ χέρια του καὶ νὰ ἐπιτρέψει στοὺς Ἑβραίους νὰ σταυρώσουν τὸν Χριστό, ἰσοδυναμεῖ μὲ θανατικὴ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ Διοίκηση γιὰ ἐσχάτη προδοσία, ὡς πολιτικοῦ κρατουμένου. Παρουσιάσθηκε δηλ. σὰν ἐπίδοξος πολιτικὸς βασιλέας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντες, πράξις ἀντίθετη πρὸς τὴν Lex Julia Majestatis, τὸ Ρωμαϊκὸ δηλ. Σύνταγμα, ποὺ προέβλεπε πίστη στὸν Ρωμαῖο Αὐτοκράτορα, ἀλλὰ καὶ τὰ Crimina Minutae Majestatis, δηλ. τὸν Ρωμαϊκὸ Ποινικὸ Κώδικα, ποὺ προ-

22. ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ Lib. XIII, Cap. III, p. 1 (λίμπερο 18, κεφ. 3ο σ. 1).

έβλεπε σταυρικό θάνατο για τους αντιτιθέμενους στον Καίσαρα. Ἦτσι ὁ Ἰησοῦς ἐσταυρώθη.

Γ. α) ἮΑκολούθησε ἡ ἐκτέλεση. Οἱ ἄνθρωποι ἐσταύρωσαν τὸν ἴδιο τὸν Θεό τους. ἮΑιτιολογία τῆς στραγγώσεως σύμφωνα μὲ τὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο ἐκαρφώθη στὸ Σταυρό. Μὲ διαταγὴ τοῦ Πιλάτου ἐκαρφώθη ἐπιγραφὴ ποῦ ἐγράφε: ἮΕλληνιστί: «ἮΙησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς ἮΙουδαίων»· ἮΡωμαϊσίτι: «ἮΓιέζους Ναζωραίους Ρεξ Γιουδεόρουμ» καὶ ἮΕβραϊσίτι: «ἮΓιεσονά Νορη Μέλεγ-Γελουντίμ». ἮΥφώθη ὁ Σταυρὸς στὸν Κρανίου τόπο! ΑἮἰῶνες πρὶν ὁ προφήτης ἮἩσαῖας περιέγραφε συγκλονιστικὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ στὸν Σταυρό: «... οὐκ ἔστιν εἰδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα· καὶ εἰδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων» (ἮἩσαῖας 53, 3). Τόσο δύσμορφος ὅσο κανέναν στὸ ἀνθρώπινο εἶδος! Οἱ ἮΕβραῖοι ἮἈρχιερεῖς στάθηκαν κατέναντι τοῦ Σταυροῦ ὑβρίζοντες καὶ λοιδοροῦντες τὸν ἮΕσταυρωμένο ἮΙησοῦ. Γράφει ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος: «...οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι;» (ἮΜάρκ. ιε΄ 31). ἮΟ ἮΕσταυρωμένος ἮΙησοῦς, ἡ ἮἌκρα Ταπείνωσις, τί ἀντιτάσσει στὶς λοιδορίες; Τὴν ἔμπονη θερμὴ τελευταία προσευχή του: «ἮΠάτερ ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι».

β) Οἱ δίκες-παρωδία ἐναντίον τοῦ ἮΙησοῦ εἶναι τὸ μεγαλύτερο κακούρηγμα τῆς ἀνθρωπότητος. ἮΑποτελοῦν τὴν αἰώνια ντροπή, ποῦ βαραίνει ὅλο τὸν κόσμο. ἮΒραδυνὴ σύλληψη, ἡ ὄλονύκτια ἔβραϊκὴ καὶ πρωινὴ Ρωμαϊκὴ δίκη κατέληξαν στὴ μεσημβρινὴ Σταύρωση.

ἮΑπὸ τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ μέχρι τὴν Παρασκευὴ τὸ μεσημέρι, ὁ ἮΙησοῦς βρέθηκε ἔξι φορές ἀθῶος. Σειρὰ ὄλόκληρη οἱ δικονομικὲς παραβάσεις καὶ στὶς δύο διαδικασίες. Ψευδεῖς καὶ ἐναλλασσόμενες οἱ κατηγορίες. Συνεχὴς ἐναλλαγὴ τῆς δίκης καὶ τῆς ἀνάκρισις. Ψευδομάρτυρες. Πήγαινε - ἔλα, ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν ἀρχιερέων στὸ Πραιτώριο, στὸ λιθόστρωτο καὶ στὸν ἮἩρώδη. Βασανισμοὶ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τέλος ἡ Σταύρωσή Του, μὲ ἀπόφαση τοῦ Πιλάτου, θὰ ἀποτελοῦν αἰωνία ἀπόδειξη τῆς ἀνθρώπινης ἀχαριστίας. ἮΟ Χριστὸς ἀθώωθηκε συνολικὰ ἔξι φορές. ἮΕσταυρώθη, ἔταφη καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα ἮἈνέστη «ἮΧριστὸς κατελθὼν πρὸς πάλιν ἔδου μόνος ἀνῆλθε λαβὼν πολλὰ τῆς Νίκης σκῦλα», θριαμβολογεῖ ὁ Συναξαριστὴς τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα.

II. Τί ἀπέγιναν ὁμως οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀποφάσισαν τὴν ἄδικη καταδίκη;

α. Ὁ προδότης Ἰούδας ἐπέστρεψε στὸν Ναό, δηλώνοντας στοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τὸ Συνέδριο: «*ἤμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον*», ἁμάρτησα παραδίδοντας ἕναν Ἀθῶο. Πῆρε ὁμως τὴν ἀπάντησι: «*τί πρὸς ἡμᾶς σὺ ὄφει*» (Μτθ. κζ, 4), ἔριξε πίσω τὰ τριάκοντα ἀργύρια, κρεμάστηκε σὲ δένδρο ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ αὐτοκτόνησε. «*Ὅθεν καὶ ἀγκόνην, ἀμοιβὴν ὧνπερ ἔδρα, εὐρίσκει ὁ ἄθλιος καὶ ἐπώδυνον θάνατον*» γράφει ὁ ὕμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας.

β. Στὸν Μέγα Συναξαριστή, στὸν βίο τῆς Ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς²³, ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἁγία πῆγε στὴ Ρώμη καὶ *κατήγγειλε στὸν Καίσαρα Τιβερίο τὸν Πόντιο* Πιλάτο καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. Ὁ Καίσαρας, ἀκούοντας γιὰ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ καὶ γνωρίζοντας ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς σταύρωσις «*ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη καὶ οἱ ἀστέρες τὸ φέγγος ἀπεβάλλοντο*» *σὲ ὅλην τὴν οἰκουμένην*, «*τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ ἐσχίσθη...*» καὶ «*ἡ γῆ ἐσεισθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη*» (Ματθ. κζ, 52), διέταξε τὴν προσαγωγὴν τοῦ Πιλάτου, τοῦ Ἄννα καὶ τοῦ Καϊάφα στὴ Ρώμη.

γ. Ὁ Καϊάφας πέθανε στὸ ταξίδι γιὰ τὴ Ρώμη. Κατ' ἄλλην ὁμως ἐκδοχὴ, ὅταν τὸ πλοῖο στάθμευσε στὸ Ἡράκλειο τῆς Κρήτης, ὁ Καϊάφας συνελήφθη καὶ «*κατεχώθη*» μέχρι τὸν λαιμὸ ἀπὸ τοὺς Κρηῖτες, σὲ μία τοποθεσίαν κοντὰ στὴν Κνωσὸ καὶ ἔτσι πέθανε. Ἡ τοποθεσίαν ἐκείνη λέγεται μέχρι σήμερον «*τὸ μνήμα τοῦ Καϊάφα*».

δ. Ὁ Ἄννας ἐκτελέστηκε στὴ Ρώμη. Κατ' ἄλλην ὁμως ἐκδοχὴ τὸν τοποθέτησαν μέσα σὲ δέρμα βοδιοῦ καὶ ἔπαθε ἀσφυξία ἀπὸ τὴ ζέστη καὶ τὴν ἀφυδάτωσι.

ε. Ὁ Πιλάτος κατὰ μία ἐκδοχὴ φυλακίστηκε ἔξω ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ πέθανε στὴν φυλακὴ. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴ, στὰ «*χρονικά*» τοῦ Ζωναρά, βιβλίον Στ', ἀναφέρεται ὅτι ὁ διάδοχος τοῦ Τιβερίου, ὁ Καίσαρ Καλιγούλας, ἐξόρισε τὸν Πιλάτο στὴν Γαλλία. Τέλος στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Εὐσεβίου, στὸ Γ' βιβλίον, ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πιλάτος, ὄντας ἐξόριστος στὴ Γαλλία, ἤρθε σὲ ἀπόγνωσι καὶ αὐτοκτόνησε²⁴.

23. *Μέγας Συναξαριστής*, Ἔκδοσις Ε', Τόμος 7ος, σελ. 425.

24. ΔΕΡΜΟΝΟΣΙΑΔΗ Χ. ὁ.π.

Ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ Ῥωμαίου Αὐτοκράτορος κατὰ τῶν σταυρωτῶν τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ ἱστορικὰ τὴν ἑβδομὴν καὶ τελικὴ ἀθώωσίν Του.

III. Επίλογος

Πολλὰ θὰ μπορούσα νὰ ἐκθέσω γιὰ τὸ ἀνοσιούργημα τῆς δίκης, τῆς ἄδικης καταδίκης καὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ ὅσα ἔχουν γραφεῖ ἀπὸ ἱστορικούς, νομικούς καὶ θεολόγους. Προτίμησα νὰ ἱκνηλατήσω τὰ εὐαγγέλια, ἀνιχνεύοντας πληροφορίες, καὶ νὰ ἐρμηνεύσω νομικὰ τὰ γεγονότα. Τελειώνω θυμίζοντας τὸ πικρὸ, συγκλονιστικὸ γιὰ ὅλους μας ἐρώτημα τοῦ Ἀθώου Ἐσταυρωμένου: «*Λαός μου τί ἐποίησά σοι καὶ τί μοι ἀνταπέδωκας;*». Σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἄς μὴν ἀπαντήσουμε μὲ τὴ ζωὴ μας: «*ἀντὶ τοῦ μάννα, χολήν, ἀντὶ τοῦ ὕδατος, ὄξος*»²⁵. Το Αἷμα τοῦ Χριστοῦ στὸν Γολγοθᾶ νὰ μὴν βαραίνει «*ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν*». Το αἷμα ποὺ ἐχύθη στὸ Γολγοθᾶ ἔτρεξε προσωπικὰ γιὰ τὸν καθένα καὶ τὴν καθεμία. Ἔτρεξε γιὰ σᾶς, γιὰ μένα, γιὰ ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς «*Ἐξηγόρασε ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ Νόμου τῷ Τιμίῳ Του αἵματι τῷ Σταυρῷ προσπλωθεὶς καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς, τὴν Ἀθανασίαν ἐπήγαγεν ἀνθρώποις*». Εἶθε τὸ αἷμα Του νὰ εἶναι πηγὴ ζωῆς καὶ σωτηρίας γιὰ μᾶς καὶ τὰ παιδιά μας.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἐδίκασαν, τὸν κατέκριναν, τὸν ἐσταύρωσαν καὶ συνεχίζουν ἀκόμη σήμερα νὰ τὸν θεωροῦν βλάσφημο. Ἐμεῖς τὸν ἔχομε Σωτῆρα καὶ Πατέρα μας. Ἐχομε σχέσις υἱική, βαθειὰ προσωπική, καὶ Ἐκεῖνος ἔχει πέλαγος ἀγάπης Πατρικῆς. Εἴμαστε προνομιούχοι, γιὰτὸ ὁ Χριστὸς μὲ τὸν σταυρικὸ Του θάνατο μᾶς ἔκανε παιδιά του καὶ κληρονόμους τῆς Βασιλείας του. Ὁ Τίμιος Σταυρὸς εἶναι τὸ ὄπλο καὶ τὸ καύχημά μας: «*φρίττει γὰρ καὶ τρέμει*» ὁ μισόκαλος «*μὴ φέρων καθορᾶν αὐτοῦ τὴν δύναμιν*».

25. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν & πάσης Ἑλλάδος, *Τὸ Θεῖο Πάθος*, Ἐκδόσεις «Χρυσόπηγή».

SUMMARY

Violations of the Mosaic and the Roman
law in the trial of Jesus

*By prof. Panagiotis Aggelopoulos,
Attorney at the Court of Appeal of Athens*

During the Roman domination of Judea, several revolutions against Rome have taken place. There were corruption and moral decay in Israel's occupied state. The Herodians, the Sadducees, the Pharisees, the lords of Israel, came to power with the indemnity against the Roman conqueror. The Judges and the priests had lost good outside testimony. The entire Jewish nation was in a moral decline. More characteristic of all were the Pharisees. The multiplicity, and the countless commands, had brought confusion, oppression, fear and trouble to the people. Christ checked with the "woe" and His miracles.

It is in the interests of us to kill Jesus for the salvation of the People, and not to be loosed the whole nation ... Always the corrupt lords, in the name of "peace" and "for the good of the People", commit the most serious crimes. This has already done the "group oh God killers".

Each defendant in both Roman and Jewish law was entitled: a) to speak, b) to summon witnesses, and c) to receive good treatment during the trial and d) until the final conviction was considered innocent. According to historians, none of these rights was in effect in the Trial of Christ. There were only false witnesses and false accusations.

The Pharisees, Pilatus, and Herod, "found no cause in Him". Jesus was innocent, six times in total during the Jewish and Roman trials, and one in the Roman Senate, after His crucifixion. There he was acknowledged to have condemned His crucifixes. Thus, the unjust "trial" was certified in Rome.

He was defeated as a political rebel and was crucified by Pilate cowardice.